

*Л.С. Мартюшева, канд. екон. наук, доц., О.П. Полтініна,
Харківський національний економічний університет*

МЕТОДИЧНИЙ ПІДХІД ДО ВИБОРУ ПІДПРИЄМСТВОМ ФІНАНСОВОЇ УСТАНОВИ ДЛЯ УКЛАДАННЯ ДОГОВОРУ ЩОДО ФАКТОРИНГОВОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ

Забезпечення платоспроможності підприємств часто залежить від його умінь використовувати ефективні методи управляти дебіторською заборгованістю. Як свідчить практика, воно в основному зводиться до її обліку в бухгалтерських відділах, усних та письмових повідомлень боржникам про порушення платіжних умов договорів, застосування фінансових санкцій. Дослідженнями на підприємствах Харківської області встановлено, що тільки близько 18 % із них користуються таким інструментом прискорення обороту коштів, як факторинг. У табл. 1 наведено результати оцінювання умов, за якими провідні банки України та спеціалізовані компанії надавали факторингові послуги протягом останнього року.

Таблиця 1

Умови надання послуги факторингу

Назва банку	Наявність застави	Фінансування від обсягу реалізації, %	Ставка, %	Строк, днів	Комісія, %
ПФК	–	до 90	16,5-36,5	15-180	–
КБ "УФГ"	–	до 80	25-30	30	0-2,5
Райффайзен Банк Аваль	–	до 90	18,2-34	30	0,1-2
ОТП Банк	–	до 60	За обліковою ставкою НБУ	14-120	0,25-3,2
Індекс Банк	–	до 95	За обліковою ставкою НБУ	30-40	0,2-1,5
ПриватБанк	–	60-95	10-15	30	0,1-1
	+			365	
Банк "Київ"	–	60-70	Кредитна ставка – +1-5 %	30-60	0,01-2
Промекономбанк	–	70-90	10-25	до 40	0,5-1,5

Наведена інформація, яка має різну за своєю природою систему показників, не дозволяє підприємствам оцінити переваги щодо вибору фінансової установи, з якою йому вигідно укласти факторингові угоди. Очевидно, що для активізації впровадження вказаного та інших методів і інструментів підвищення ділової активності підприємств в цілому та прискорення руху оборотного капіталу зокрема необхідно мати більш коректні методи оцінювання банків та факторингових компаній. До них належать традиційні методи фінансового аналізу, система методів рейтингування. Серед останніх, на нашу думку, особливої уваги заслуговує

метод таксономічного аналізу, який враховує переваги двох згаданих підходів. Однак цей метод у чистому вигляді застосовувати некоректно, оскільки динаміка показників, які використовуються для оцінювання, має різну спрямованість. Для зняття цього протиріччя вважаємо за доцільне скористатись методикою визначення *dumtu* – змінної, яка дозволяє поєднати при оцінюванні переваг по наданню факторингових послуг різним організаціям як кількісні, так і якісні показники, визначивши серед них стимулятори та дестимулятори. І це є першим етапом оцінювання банків та факторингових компаній. На другому етапі здійснюється рейтингування фінансових установ із використанням традиційних процедур таксономічного аналізу, зокрема, – розрахунок таксономічного показника розвитку. При цьому ту із установ, яка матиме вище значення таксономічного показника розвитку, можна вважати більш привабливою для підприємств із позицій укладання з нею факторингових договорів.

Результат оцінювання пропозицій щодо надання факторингових послуг провідними фінансовими установами наведено в табл. 2.

Таблиця 2

Оцінювання пропозицій щодо надання факторингових послуг фінансовими установами

Фінансова установа	Рейтингова оцінка
Промекономбанк	0,526
Банк "Київ"	0,348
ОТП Банк	0,336
КБ "УФГ"	0,334
Райффайзен Банк Аваль	0,258
ПриватБанк (пропозиція 2)	0,155
Індекс Банк	0,119
Перша факторингова компанія	0,116
ПриватБанк (пропозиція 1)	0,042

За результатами проведених розрахунків можна зробити висновок, що найбільш вигідною для підприємства є пропозиція Промекономбанку.